

Soto Cortés, Xavier.

(Badalona, 7 de desembre 1961 – Badalona, 10 de gener 1995)

Xavier Soto: líder polític juvenil de la Catalunya democràtica.

Per Daniel Fernández

Xavier Soto i Cortés va néixer a Badalona el 7 de desembre de 1961 al si d'una família treballadora.

Als 18 anys inicia els estudis de dret i comença a treballar en una agència de consignataris del port de Barcelona. Dos anys abans ja havia donat un pas endavant en el seu compromís cívic i polític, en encapçalar el moviment estudiantil a l'institut Eugeni d'Ors de Badalona i amb la seva incorporació al procés de reconstrucció de les Joventuts Socialistes de la Federació Catalana del PSOE a la seva ciutat.

Estem en plena Transició. El dictador ha mort. Els actors —institucionals, socials, polítics i personals— de la democràcia i l'autogovern maduren en mig d'una profunda crisi econòmica i social. Tot just es comença a parlar del “desencanto”.

En aquest context, Xavier Soto esdevindrà màxim responsable d'una organització juvenil afeblida i profundament dividida —la Joventut Socialista de Catalunya—, nascuda del procés d'unitat de les tres organitzacions juvenils socialistes catalanes que havia culminat el 8 d'octubre de 1978 en el Congrés constituent realitzat a l'Orfeó de Sants, i en la qual s'havien reproduït, i fins i tot multiplicat, els conflictes originats pel procés d'unitat socialista que van desembocar en la constitució del Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE).

Així, el 29 de novembre de l'any 1981, en el III Congrés de la Joventut Socialista de Catalunya, celebrat al local que l'Agrupació del PSC tenia a la Rambla del Poble Nou de Barcelona, Xavier Soto es nomenat Coordinador Nacional de la JSC.

El fet que aquesta denominació de la màxima responsabilitat de l'organització juvenil substituís la tradicional de Primer Secretari l'hem d'interpretar, no únicament per la difícil conjuntura a què em fet referència, sinó també per la voluntat de consolidar una direcció de tipus més horitzontal que impulsés un nou projecte polític —l'anomenat “projecte radical”— orientat a incorporar nous elements —alternatius, no discriminatoris, ecologistes, llibertaris— al vell tronc del discurs socialista, tot garantint la prioritat de respondre als interrogants d'aquella part de la joventut més desfavorida. L'objectiu era clar i, alhora, ambiciós: la JSC no podia limitar-se a ser una reproducció juvenil del partit.

En bona mesura, el lideratge personal i polític de Xavier Soto determinarà el debat entorn el “projecte radical” a Catalunya i al conjunt de les Joventuts Socialistes d'Espanya, fent lògicament inassolible l'objectiu de l'horitzontalització de la direcció política de la JSC.

En la seva intervenció de cloenda d'aquest III Congrés de la JSC, Xavier Soto va triar un poeta, Salvador Espriu, i un vers, *“Indesinenter”*, que vol dir: sense defallir.

Sense defallir, Xavier Soto encapçalà des d'aleshores una nova generació de socialistes que s'incorporava a l'acció política en el postfranquisme.

La seva capacitat per a endegar iniciatives —per il·lusionar-se i il·lusionar—, la tenacitat en el compromís i en l'esforç, el seu desinterès pel profit personal i el seu tarannà vitalista i tolerant, van ser claus per a consolidar el seu paper de referent polític juvenil nou, així com la seva capacitat d'atracció.

Dos anys després. el IV Congrés de la JSC, celebrat al Casinet d'Hostafrancs de Barcelona del 2 al 4 de desembre de 1983, el va nomenar —ara sí— Primer Secretari.

Aquests dos anys transcorreguts havien donat molt de sí: s'havien curat les ferides de l'etapa anterior, hi havia hagut noves incorporacions quantitativament i qualitativament significatives i la JSC havia participat de l'entusiasme col·lectiu de les eleccions generals de l'octubre de 1982. Eren “els temps del canvi”.

Al febrer de 1984 —com a conseqüència de la mort del diputat Francesc Ramos—, un Xavier Soto de 22 anys es convertí en el diputat més jove de la història d'Espanya, en ocupar un escó al Congrés dels Diputats.

Però el seu pas pel Congrés del Diputats esdevindria fugaç, ja que abandona el seu escó per a presentar-se, a l'abril de 1984, a les eleccions al Parlament de Catalunya, per entendre —i així ho va manifestar en una reunió de la Comissió Executiva de la JSC— que la seva responsabilitat com a Primer Secretari ho feia imprescindible.

Ens trobem en la primavera de 1984. Xavier Soto és diputat al Parlament i Primer Secretari de la JSC. Són temps de majories absolutes. De CiU a Catalunya i del PSOE a Espanya.

Però no podem oblidar que el marc general dels primers anys vuitanta es caracteritzà per altíssimes taxes d'atur juvenil, de fracàs escolar i de desestructuració familiar, circumstàncies que portarien a molts joves al “passotisme” i al rebuig de la política, i a uns quants a la marginalitat i, fins i tot, a les drogues.

Davant aquesta realitat, Xavier Soto impulsarà un discurs i una pràctica política que tindrà com a objectiu central evitar que els joves fossin expulsats de la societat, impedir que restessin al marge de l'evolució del conjunt del cos social.

Així, les necessitats i aspiracions dels joves fills de treballadors, dels joves dels barris populars i de les perifèries urbanes van esdevenir una veritable obsessió del jove Primer Secretari de la JSC que, en aquest terreny, va estar molt influït per un informe sobre aquest sector de la població elaborat per Joan Ignasi Urenda des de la Corporació Metropolitana de Barcelona.

El compromís vers una joventut que patia directament les conseqüències d'una crisi econòmica que tot just es començava a superar (i que Xavier Soto va resumir en una frase que va fer fortuna: *“Debajo de cada cazadora de cuero hay una piel sensible y late un corazón que sufre”*) va ser el veritable fil conductor de la seva actuació durant aquests anys.

Aquesta línia d'actuació política culminà en el Vè Congrés de la JSC, realitzat del 13 al 15 de desembre de 1985 a l'estació de metro —llavors fóra d'ús— de Sant Antoni. La reelecció de Xavier Soto com a Primer Secretari en un Congrés celebrat sota el prou significatiu eslògan de “Les sortides del túnel”, suposà el certificat de maduresa d'una JSC que havia esdevingut la primera organització política juvenil de Catalunya.

El paper capdavanter de l'espai juvenil socialista durant aquests anys tindrà una especial rellevància en el terreny de les polítiques municipals de joventut. En aquest sentit, 1985 acabarà assenyalant un abans i després, amb motiu de l'aprovació del Projecte Jove de l'Ajuntament de Barcelona, amb el qual naixia una nova i original manera de fer política de joventut: som a l'any zero de les anomenades polítiques integrals en ple Any Internacional de la Joventut.

Precisament amb motiu d'aquesta celebració, Xavier Soto publicà el 21 de febrer a l'*Avui* un article —“L'any dels joves”— en el que propugnava que *“a Catalunya, la política de joventut ha d'ésser un eix cabdal de l'acció de govern i ha d'abordar amb profunditat els problemes dels joves de casa nostra”*.

Però el paper de la JSC, amb Xavier Soto com a Primer Secretari, no es va limitar a aquest terreny. La seva influència va ser rellevant al si del moviment

associatiu juvenil català, al Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC), a les Joventuts Socialistes d'Espanya (JSE) o al nou moviment estudiantil a través de l'impuls de l'Associació de Joves Estudiants de Catalunya (AJEC).

Aquest treball polític va ser possible en bona mesura perquè Xavier Soto va aconseguir enfortir l'autonomia del projecte polític de la JSC, des del compromís amb el conjunt del projecte socialista. Una autonomia que Xavier Soto sabrà mantenir en moments d'especial dificultat, com sense dubte ho va ser el referèndum de l'OTAN del 12 de març de 1986 en el que la JSC serà la única organització socialista d'arreu d'Espanya que defensarà activament un vot negatiu.

Finalment, el fet que acabarà per enfortir el projecte polític de la JSC serà la tasca que el propi Xavier Soto farà al i des del Parlament i que el convertirà en la veritable veu dels joves en les recuperades institucions del nostre autogovern.

Però la seva tasca parlamentària al llarg de tres legislatures no es va limitar al seu compromís amb els problemes i aspiracions de la joventut del seu temps. Formà part de diverses Comissions parlamentàries, amb un especial protagonisme a les de Política Social, Justícia i Control de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (CCRTV). Les mancances del sistema educatiu, la protecció dels drets dels menors, el problema de les drogodependències, la resposta a les situacions de marginació o el paper dels mitjans de comunicació públics van ser, per citar-ne alguns, temes que el van apassionar i sobre els quals va intervenir amb una fermesa característica sempre carregada d'arguments.

Durant aquests anys va reprendre uns estudis de dret que no va arribar a concloure.

La realitat és que tot i que va ser reelegit com a Primer Secretari de la JSC l'1 d'octubre de 1988 al VIè Congrés celebrat a L'Hospitalet de Llobregat i, en conseqüència, el seu mandat no va finalitzar fins al 13 de gener de 1991 —VIIè Congrés de la JSC a Castelldefels—. Xavier Soto ja era aleshores un dirigent polític del socialisme català, amb veu i opinió pròpia, al Parlament i a la direcció del PSC.

Un dirigent amb una especial relació política i personal amb d'altres dirigents de les diferents generacions del socialisme català: Joan Reventós, Raimon Obiols, Josep Maria Sala, Jordi Font, Higin Clotas, Miquel Iceta... i que acabarà per descobrir una profunda i radical sintonia amb la tradició del "poumisme" de pedra picada i, alhora, desinhibit, dels Pep Jai i els Fernández Jurado.

Com a Primer Secretari de la JSC, participà de les reunions de la Comissió Executiva del PSC des de l'inici de la dècada dels vuitanta. Però ja al 1987 en va ser elegit membre pel Vè Congrés del partit. Reelegit al VIè Congrés al 1990, el 3 d'octubre de 1991 assumí la Secretaria de Formació, i passà a exercir com a Secretari de Moviments Socials després del VIIè Congrés del PSC, el febrer de 1994, responsabilitat que desenvoluparà fins a la seva mort.

Durant aquest darrers anys, Xavier Soto tingué un paper rellevant en el no sempre tranquil debat entorn la renovació del socialisme català i espanyol. Una renovació que, segons ell, no podia limitar-se a un pur relleu generacional, però que tampoc podia plantejar-se al marge d'aquest.

En aquest objectiu, junt amb les seves responsabilitats al Parlament i a la Comissió Executiva del PSC, Xavier Soto va esmerçar fins a l'última de les seves forces i energies.

Xavier Soto va restar fidel al llarg de tota la seva vida a un doble compromís: d'una banda, el compromís amb un socialisme no dogmàtic: el socialisme dels valors (llibertat, igualtat i solidaritat) i de les actituds (rebel·lia davant qualsevol

manifestació d'injustícia); d'altra, el compromís amb la joventut, amb l'alliberament dels i de les joves, especialment dels més marginats.

En bona mesura, la seva vocació per l'acció cívica i política i el seu combat contra la intolerància i pel reconeixement de drets s'expliquen per la seva passió ferma i tossuda en fer coincidir, alhora, tots dos compromisos.

Tanmateix, el seu lideratge polític, social i institucional al llarg de la dècada dels vuitanta el va fer superar les fronteres de l'espai socialista i progressista.

Per això, quan ens va deixar el 10 de gener de 1995 —víctima d'una injusta i cega malaltia a la qual va plantar cara fins a l'últim moment— Xavier Soto feia temps que havia esdevingut, de forma indiscutible, el líder polític juvenil més destacat de la Catalunya democràtica.

Daniel Fernández